

‘Nog gezond, maar mijn toekomst krimpt’

Gertrude Klinkhamer (73) uit Zutphen schrijft roman *Slotakte* over vrijwillig gekozen levenseinde

Gert Kramer, 5 november 2022

Slotakte, geschiedenis van mijn dood is haar eerste roman en handelt over een voor velen beladen onderwerp: regie voeren over het eigen sterven. De Zutphense schrijfster Gertrude Klinkhamer (73) schetst in het boek de laatste vijf seizoenen - zomer tot en met zomer - in het leven van hoofdpersoon Elsie, die uiteindelijk vrijwillig uit dat leven stapt. „Mijn eigen gedachtegoed zit in Elsie. De dood hoort bij het leven en ik wil autonoom kunnen beslissen over mijn eigen sterven.”

Klinkhamer schreef vier jaar geleden een non-fictie boek over ouder worden: *Mooi oud zijn, mooi oud worden*. Dat boek is gebaseerd op een briefwisseling met een goede vriendin. Ditmaal koos Klinkhamer voor een roman en daaruit ontstond *Slotakte*. Het boek ligt op een tafel in haar woonkamer, hartje Zutphen. Het is enkele weken uit.

Klinkhamer praat over het boek én haar eigen opvattingen over leven en sterven. „We zijn vooral bezig met het leven en hoe we dat kunnen rekken, terwijl er nog steeds een taboe rust op de dood.”

Hoeveel van uzelf zit er in de hoofdpersoon Elsie?

Gertrude Klinkhamer: „Ik heb in elk geval mijn gedachtegoed in haar gestopt. Ik ben in mijn hoofd al enkele jaren bezig met mijn eigen dood. Ik werd lid van de NVVE (Nederlandse Vereniging voor een Vrijwillig Levens einde, red.) en Coöperatie Laatste Wil. Want ik wil autonoom kunnen beslissen over mijn dood.”

„Verder is Elsie een fictieve figuur. Ik zag haar naam drie jaar geleden op een gedenksteen in het Engelse Devon. Daar bezocht ik een kerkje, waarbij een monument stond ter ere van enkele overleden nonnen. Op een van de gedenksteden zag ik mijn naam: *sister Gertrude*. Met daarnaast een steen waarop staat: *sister Elsie*. Dat trof mij en ik koos Elsie als naam voor de hoofdpersoon van mijn roman. Ik kroop als het ware in de huid van Elsie.”

„Ik heb dit boek gemaakt omdat ik graag een roman wilde schrijven over het gevoel van iemand die klaar is met het leven en er daarom uitstapt. Zelfregie over de dood is een belangrijk onderwerp voor mij. Ik ben 73 jaar en fysiek nog redelijk gezond. Zit bijvoorbeeld nog in een loopclubje en probeer de kwaliteit van mijn leven hoog te houden door te schrijven. Maar mijn toekomst krimpt wél. ”Na ons pensioen moeten we genieten van ons leven, terwijl daarna juist vrij snel de kwalen komen.

Wat bedoelt u daarmee?

„Ik merk dat het minder wordt. ’s Ochtends stijf bij het opstaan, sneller moe waardoor de dagen korter worden. Wij zijn vooral bezig met het leven en hoe we dat kunnen rekken. Na ons pensioen moeten we genieten van ons leven, terwijl daarna juist vrij snel de kwalen komen.”

„Het is moeilijk om daarover en over de dood te praten, daar rust een taboe op. Ik vind dat dat juist bespreekbaar moet zijn en ik hoop dat ik daaraan bijdraag met mijn boek. De dood hoort bij het leven, we krijgen er allemaal mee te maken.”

„Begrijp me niet verkeerd, ik ben nog lang niet klaar met mijn leven. Maar er komt een keer een moment waarop ik dat wél ben. En als dat moment daar is, wil ik mijn leven kunnen beëindigen. Dan kan de dood heel bevrijdend zijn.”

Hebt u al voorbereidingen getroffen voor uw eigen dood?

„Ja. Ik heb een middel in huis om mijn leven mee te kunnen beëindigen.”

Hoe kwam u aan dat middel en welk middel is het?

„Dat zeg ik niet, daar heeft niemand iets mee te maken. Ik heb het middel in huis en daar wil ik het bij laten. Dat betekent overigens niet automatisch dat ik het ooit zal gebruiken.”

„Als ik morgen bijvoorbeeld onder een tram of bus kom, ben ik er zeer waarschijnlijk niet meer. En misschien sterf ik wel vredig en voldaan. Maar de wetenschap dat ik dat middel heb, geeft mij rust en zekerheid. Want dankzij dat middel kan ik stoppen met mijn leven als dat mij niks meer te bieden heeft en ik het leven niets meer kan bieden.”

Wat vindt uw partner ervan dat u dat middel hebt klaarliggen?

„Ik wil niet gedetailleerd namens hem spreken, maar hij denkt ongeveer hetzelfde over de dood en levensbeëindiging als ik.”

Gertrude Klinkhamer schreef het boek Slotakte. Geschiedenis van mijn dood. “Ik wilde een roman schrijven over het gevoel van iemand die klaar is met het leven en er daarom uitstapt.” (foto: Arjan Gotink)

U praat opvallend nuchter over een kwestie waar veel mensen mee worstelen. Hoe zijn de reacties op uw boek, bijvoorbeeld van familie en vrienden?

„Niet iedereen uit mijn nabije kring denkt er hetzelfde over als ik en dat respecteer ik. Maar mijn opvattingen en mijn boek hebben me gelukkig nog geen vriendschappen gekost. Als ik heel eerlijk ben: het blijft wel behoorlijk stil. En dat vind ik jammer, omdat ik juist wil dat mensen meer gaan nadenken en praten over de dood.”

„Dat hoeft echt niet alleen op een donkere, sombere manier. *Slotakte* is ook helemaal geen zwartgallig boek geworden. Er zit genoeg humor in. Het boek werd vorige week woensdag (26 oktober, red.) officieel gepresenteerd in Dat Bolwerck, hier in Zutphen. Het zat vol, met tachtig mensen. Het was een mooie bijeenkomst. Met fijne gesprekken, poëzie en ook af en toe een lach. Er werd zonder remmingen gepraat over de dood. En zo hoort het, vind ik.”
